

Menno Tamminga: Zeggenschap over uw eigen pensioen? Vergeet het maar. De pensioenlobby legt het u nog één keer uit...

De onmondigheid van individuele pensioengerechtigden zit in het Nederlandse pensioenstelsel ingebakken. Foto: Pexels.

Door [Menno Tamminga](#)

25 maart 2025

Geplaatst in [Pensioenen](#)

U boft toch maar als (toekomstige) pensioengerechtigde.

Pensioenen zijn zo complex, zeggen regering, politici, werkgevers en vakbonden tegen u, dat zij u alle sores met liefde uit handen nemen. U hoeft niet te beslissen over de meest radicale reorganisatie ooit van de pensioenen die nu wordt ingevoerd. Dat doen zij wel voor u...

De deskundigen knappen het voor u op, samen met consultants en de toezichthouders zoals De Nederlandsche Bank die zowel controleur als adviseur als vraagbaak is.

Onmondigheid troef

De onmondigheid van individuele pensioengerechtigden zit in het Nederlandse pensioenstelsel ingebakken. Pensioenen zijn te belangrijk om aan gewone burgers over te laten. Als Nederland dat uitgangspunt bij het landsbestuur had gehuldigd, werden we nog altijd bestuurd door een soevereine vorst die bij de gratie Gods over zijn onderdanen heerst. In de

pensioenwereld is dat nog steeds zo. Daar worden werknemer en gepensioneerde gereduceerd tot een onderdaan, die zijn onderdanige plek in de rangorde moet kennen.

Dat waren wat gedachten bij lezing van het advies van de Raad van State over het amendement van de Tweede Kamerleden Agnes Joseph, Pieter Omtzigt (beide NSC) en Henk Vermeer (BBB) om pensioendeelnemers via een referendum zeggenschap te geven over de Wet Toekomst Pensioenen.

Op basis van deze wet worden toegezegde pensioenen gewijzigd in pensioenuitkeringen die fluctueren met de rendementen van de beleggingen van het pensioenfonds. Verder worden de premies die werknemers betalen beter afgestemd op hun leeftijden. Voor ouderen moeten pensioenfondsden behoudender beleggen, zoals in effecten met een vaste rente. Dat zal tot lagere opbrengsten leiden.

De Raad van State wijst een referendum van de hand. Niet verrassend. De Raad heeft immers eerder zijn zegen gegeven aan het wetsvoorstel dat tot de wet is verheven. Nu de wet overhoop halen, is mosterd na de maaltijd, vindt de Raad. Er is lang genoeg gepraat, goed over nagedacht en uitvoeren nu. De honden blaffen, maar de pensioenkaravaan moet verder. Dat idee.

Minister Eddy van Hijum van Sociale Zaken (NSC) heeft het advies van de Raad van State vorige week met een korte begeleidende brief naar de Tweede Kamer gestuurd. Bij zijn brief zaten ook zienswijzen op het NSC/BBB-amendement van zeven andere organisaties.

Lobby, lobby, lobby

Een is van een echte belanghebbende die aan de wieg stond van de wet, namelijk de Stichting van de Arbeid, het overlegforum van werkgevers en vakbonden. Eén is van de Pensioenfederatie, de lobby van de pensioenwereld waarin dezelfde werkgevers en vakbonden het voor het zeggen hebben. Eén is van het Verbond van Verzekeraars, nog een lobbygroep. Verder geven De Nederlandsche Bank, controleur Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Belastingdienst en de rechterlijke macht commentaar. Ook zij oordelen negatief.

Wie mist hier?

U, de belanghebbende premiebetalende werknemer. U, de belanghebbende gepensioneerde. De werknemers worden geacht vertegenwoordigd te zijn door de vakbonden, al is maar 11 procent van de werknemers lid. De gepensioneerden hebben eigen organisaties, maar staan kennelijk buiten spel.

Van de bovengenoemde instituties werpt de AFM zich het meest nadrukkelijk op als beschermheer van de belangen van de pensioendeelnemers. In haar zienswijze lees je ook het duidelijkst hoe men zich vervolgens tegensprekt.

De AFM stelt dat 'herziening' van het pensioenstelsel, zoals zij de radicale reorganisatie noemt, een 'uitlegbaar pensioen' moet opleveren dat beter aansluit bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de financiële markten. Dat eerste argument laat zien dat de radicale reorganisatie met name is bedacht ten behoeve van werkgevers en werknemers, niet van gepensioneerden.

Het is 'van essentieel belang' zegt de AFM dat de pensioendeelnemers 'wordt uitgelegd wat er met hun opgebouwde' pensioenaanspraken gebeurt. Let op het woord uitgelegd. Het pensioenfonds legt het u nog één keer uit. Het is expliciet niet de bedoeling dat u zelf zeggenschap krijgt.

Holle frase

Verder moet u, nog steeds in de zienswijze van de AFM, ‘informatie ontvangen die het risico op voorzienbare teleurstellingen zoveel mogelijk beperkt.’ Dat klinkt mooi, maar is een holle frase. Uw pensioen wordt straks afhankelijk van de gekozen beleggingen en rendementen op financiële markten waar juist ónvoorziene omstandigheden aan de orde van de dag zijn.

Bij de bespreking van de informatie die nodig is zodat pensioendeelnemers een weloverwogen keuze kunnen maken, jongleert de AFM met kwalificaties als ‘dermate complex’, ‘zeer complex’, ‘lastig te doorgronden’, ‘zeer impactvol’ en ‘langetermijngevolgen’ die de deelnemer ‘mogelijk niet voldoende kan overzien’.

Als dit zo is – en waarom zou ik daaraan twijfelen, want pensioen is inderdaad best lastig – zijn de pensioenfondsbestuurders, werkgevers, vakbondsonderhandelaars en politici dan zulke knappe koppen dat zij het wél doorgronden en voor mij de beste keuzes maken? En ook voor alle andere miljoenen van elkaar verschillende deelnemers?

Om Louis van Gaal te parafraseren: zijn jullie zulke supermannen (m/v) of ben ik gewoon te dom?

Recht op zeggenschap

De pensioenlobby overschat zichzelf en onderschat zijn deelnemers. De pensioenlobby weet wat goed voor ons is en legt het nog een keer uit.

Maar er is een wezenlijk verschil tussen de pensioenbazen, toezichthouders en lobbygroepen aan de ene kant en de pensioengerechtigden aan de andere kant. Het gaat over het vermogen van de pensioendeelnemers. Zij hebben rechten en plichten. Ze betalen of betaalden verplicht premies. Dus hebben zij ook recht op zeggenschap bij de radicale reorganisatie van hun pensioenvermogen.

***Menno Tamminga** is economisch columnist van Wynia's Week. Eerder was hij redacteur en columnist van Het Financieele Dagblad en van NRC Handelsblad.*